

Debreceni Ítéltábla
Bf.III.582/2024/12.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2024. november 7. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt Terheltl ellen perújítás miatt indított büntető ügyben a Debreceni Törvényszék 2024. június 26. napján kihirdetett 17.B.123/2023/68. számú ítéletét megváltoztatja.

Terheltl vádlottal szemben 91 878 625 (kilencvenegymillió-nyolcszázhetvennyolcezer-hatszázhuszonöt) forint erejéig vagyoneklkobzást rendelt el.

A szabadságvesztés tartamába a Debreceni Törvényszék mint elsőfokú bíróság 17.B.314/2019/38. számú és a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.440/2020/15. számú jogerős határozata alapján kiszabott és 2020. december 4. napjától 2024. június 26. napjáig végrehajtott szabadságvesztést tekinti beszámítotttnak.

Az ítélet bevezető részéből a 2023. július 3. és a 2024. június 19. napjain tartott tárgyalásra történő utalást, a rendelkező részéből a vádlott terhére rótt bűncselekmények vonatkozásában az 1 rendbeli megjelölést mellőzi.

Egyéb részeiben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamába beszámítani rendeli a Debreceni Törvényszék mint elsőfokú bíróság 17.B.314/2019/38. számú és a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.440/2020/15. számú jogerős határozata alapján kiszabott, a 2024. június 27. napjától a mai napig végrehajtott szabadságvesztést is.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt, perújítási eljárás keretében hozott elsőfokú ítéletében a Terhelt1 terhelt terhére bejelentett perújítást alaposnak találta, ezért a Debreceni Törvényszék mint elsőfokú bíróság 17.B.314/2019/38. számú ítéletét és a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.440/2020/15. számú végzését hatályon kívül helyezte. Terhelt1 vádlottat 1 rendbeli költségvetési csalás büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége (Btk. 345. §) és 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt halmazati büntetésül 7 év 4 hónap börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre, valamint 8 év közügyektől eltiltásra ítélte és 8 évre eltiltotta attól, hogy gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy egyszemélyi vezetője, gazdasági társaság vagy szövetkezet felügyelő bizottságának tagja, egyéni cég tagja, egyéni vállalkozó vagy civil szervezetnek a civil szervezetekről szóló törvényben meghatározott vezető tisztségviselője legyen. A szabadságvesztés tartamába beszámította a Debreceni Törvényszék 17.B.314/2019/38. és a Debreceni Ítéltábla Bf.I.440/2020/15. számú jogerős határozata alapján kiszabott és végrehajtott szabadságvesztést, valamint rendelkezett arról, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő nap. A bűnjelként lefoglalt pénztárbizonylattömbök, iratok, bélyegző, okmányok, számlák, banki bizonylatok, szerződések és könyvelési anyagok lefoglalását megszüntette és azokat az iratok részeként rendelte kezelni. Kötelezte a vádlottat az alapeljárás során és a perújítási eljárás során felmerült, összesen 1 255 096 forint bűnügyi költség megfizetésére az állam javára.

[2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője jelentett be fellebbezést a büntetés enyhítése érdekében. Az ügyészség az elsőfokú ítéletet tudomásul vette.

[3] A védő a fellebbezésének írásbeli indokolásában nyomatékos enyhítő körülményként kérte figyelembe venni az időmúlást, hiszen a bűncselekmény elkövetése óta 12 év telt el. Hangsúlyozta, hogy a vádlott most szabadulna az alapeljárásban kiszabott szabadságvesztés büntetéséből, és egy újabb hosszabb tartamú büntetés nem szolgálja a büntetési célokat, az olyan retorziót jelentene, ami a vádlott társadalomba való beilleszkedését és jövőképét teljesen ellehetetlenítené.

[4] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.291/2024/2. számú észrevételében a védelmi fellebbezéseket aaptalannak találva az elsőfokú bíróság ítéletének tanácsulésen történő helybenhagyására tett indítványt.

[5] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet elleni szankciós fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 598. § (2) bekezdés alapján a fellebbviteli főügyészség indítványának megfelelően, a törvényi előfeltételek

maradéktalan teljesülése folytán tanácsülésen bírálta el, hiszen a felülbírált ügyben kizárólag a büntetés enyhítése érdekében került sor fellebbezés bejelentésre, nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését a törvényben jogosult perbeli főszemélyek (ügyész, vádlott, védő) nem indítványozták, más fellebbező pedig nem volt.

[6] A védelmi perorvoslat alaptalannak mutatkozott.

[7] Tekintettel arra, hogy a jogorvoslatokat kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján a büntetés kiszabásával kapcsolatos rendelkezéssel szemben – a büntetés enyhítését célozva – jelentették be, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett részét bírálta felül a Be. 590. § (3) bekezdése szerint.

[8] A Be. 590. § (5) bekezdésének szabályai azonban felülbírálatot kiterjesztik a szankciós fellebbezésnél is az eljárási szabályok betartására, az abszolút és súlyos relatív hibából eredő hatályon kívül helyezési okok esetleges fennállásának vizsgálatára, a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezésre, ha a vádlottat fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni, valamint a bűncselekmény minősítését érintő rendelkezésre [Be. 590. § (5) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontok, c) pont, (5a) bekezdés]. Értelmszerűen szankciós fellebbezésnél a büntetés kiszabása a fellebbezés oka és a cél: a büntetéssel kapcsolatos rendelkezés megváltoztatása, ezért a Be. 590. § (5) bekezdés d) pontban foglaltak jelen esetben az 590. § (3) bekezdésében írtaknak feleltethetők meg. Ezen túl a másodfokú bíróság hivatalból vizsgálta a Be. 590. § (7) bekezdésének előírása szerint az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdéseket is.

[9] Ennek megfelelően a felülbírálat első lépcsőjeként azt kellett ellenőrizni, hogy a törvényszék az eljárást a perjogi szabályok megtartásával folytatta-e le, megvalósult-e abszolút vagy olyan súlyos relatív hiba, amely az érdemi felülbírálatot kizárja.

[10] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást a Be. LXXXIX. Fejezete szerinti perújítás 646-647. §-aiban írt speciális rendelkezésére is figyelemmel, a perrendi szabályok maradéktalan megtartásával, széles körben folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pont], sem olyan súlyú relatív [Be. 609. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a)-d) pont] hibát, ami az ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárásra utasítást tett volna szükségessé.

[11] A hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok vizsgálata kapcsán észlelte a másodfokú bíróság, hogy a megismételt eljárás során tartott tárgyalási napok közül a 2023. július 3. napján tartott tárgyaláson olyan ügyész vett részt, aki az alapeljárás nyomozati szakában hozott határozatával két alkalommal is a nyomozás meghosszabbításáról rendelkezett, amely miatt a Be. 27. § (3) bekezdésében írt kizárási ok következtében a Be.

608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti abszolút hatályon kívül helyezési ok megállapíthatósága merült fel.

[12] Ha a perújítás elrendelését követően a tárgyaláson olyan ügyész van jelen, aki az eljárásban nem vehet részt, azt úgy kell tekinteni, mintha a perújítási tárgyalást ügyész jelenléte nélkül tartották volna meg, ami ún. abszolút eljárási szabálysértés. A kizárt ügyész részvételére tekintettel a perújítási eljárásban a törvényszék a 2023. július 3-i tárgyalási határnapot olyan személy – az ügyész – távollétében tartotta meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező lett volna. Ezen a napon megtartott tárgyalást ekként meg nem történtnek kell tekinteni.

[13] Ugyanakkor ezen a 2023. július 3-i tárgyalási napon fogatosított érdemi eljárási cselekmények közül a következő tárgyalási napon (2023. szeptember 25.napján) a vádlottnak a Be. 185. § (1) és (2) bekezdése szerinti terhelti figyelmeztetése ismét megtörtént, majd kihallgatására is sor került azzal, hogy nem kívánt vallomást tenni, de az előző tárgyalási napon ismertetett iratok - az alapeljárással érintett első- és másodfokú bírósági határozat, a perújítási indítvány és a perújítást elrendelő végzés - nem kerültek újból ismertetésre.

[14] A Be. 646. § (1) bekezdése értelmében a perújítás elrendelése esetén a perújítási eljárás lefolytatására a Tizenegyedik, Tizenharmadik és Tizennegyedik Rész rendelkezéseit a perújítás jellegéből folyó eltérésekkel kell alkalmazni. Ugyanezen szakasz (5) bekezdése szerint a bíróság a vádirat helyett a perújítással megtámadott ítélet és a perújítást elrendelő végzés lényegét ismerteti a tárgyaláson.

[15] Ezen iratok lényegének ismertetése a 2023. szeptember 25-i tárgyalási napon kétségtelenül nem történt meg, ami relatív perjogi hibát eredményezett. Ezen relatív perrendi anomália azonban nem volt lényeges hatással a perújítási eljárás lefolytatására, nem eredményezett a Be. 609. (1) bekezdésében írt hatályon kívül helyezési okot, hiszen a mind a perújítással támadott első- és másodfokú ítélet, mind a perújítást elrendelő végzés korábban az ügyességi, a vádlott és a védő részére is szabályszerűen kézbesítésre került, a vádlott nyilatkozata szerint tudomással bírt a perújítási eljárás mibenlétéről.

[16] A Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ugyanakkor a másodfokú bíróság nem vizsgálhatta és így nem is vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította, mert a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be. Ilyen formájú fellebbezésnél az elsőfokon megállapított tényállás rögzül, azaz a tényálláshoz kötöttség teljes. Korlátozott felülbírálat esetén a történeti tényállás kizárólag a kijavítás szabályai szerint érinthető (BH2022.34.III.), erre azonban jelen esetben nem volt szükség.

[17] Az anyagi jogi kérdések felülbírálatára kapcsán elsődlegesen le kell szögezni, hogy az elsőfokú bíróság törvényesen döntött, amikor úgy ítélte meg, hogy az elbíráláskor hatályos Büntető Törvénykönyv kedvezőbb elbírálást eredményez, így az elbíráláskori Büntető Törvénykönyvet kell alkalmazni.

[18] Az elsőfokú bíróság büntethetőségi akadály hiányában törvényesen von következtetést a vádlott bűnösségére és cselekményeinek minősítése is megfelel az anyagi jogi szabályoknak. Nem volt olyan törvényi ok, amely a vádlott felmentését, vagy az eljárás megszüntetését tette volna szükségessé.

[19] A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeket túlnyomórészt kimerítő alapossggal tárta fel és azokat részletesen elemezte.

[20] Ugyanakkor további súlyosító hatású tényezőt jelent a végrehajtásban felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatti elkövetés, hiszen a vádlott a II. tényállási pontban írt cselekményeinek egy részét (a 2013. III. negyedévi és a 2013. IV. negyedévi adóbevallások benyújtási határidejére tekintettel) a Debreceni Járásbíróság 64.B.210/2011/34. számú – a Debreceni Törvényszék 2.Bf.140/2013/5. számú határozatával 2013. szeptember 25. napján jogerőre emelkedett – ítéletével kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt követte el (Kúria 56/2007. BK vélemény II.2.). Ezen alanyi tényezőt a vádlott terhére kellett figyelembe venni annak ellenére, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv.tv.) 27. § (1) bekezdés b) pontjában, a 28. § (1) bekezdés d) pontjában és 29. § (1) bekezdésében írt rendelkezések miatt a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának a Btk. 87. § b) pontja szerinti elrendelésére nem kerülhetett sor.

[21] Külön ki kell térni arra is, hogy a bűnösségi körülményeket egymással egybevetve összefüggésükben kell értékelni. Nem a számuk, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál [Kúria 56/2007. BK vélemény I. rész 7. bekezdés].

[22] A büntetés kiszabása körében a törvényszék helyesen értékelte nyomatékos enyhítő körülményként a jelentős időmúlást (Kúria 56/2007. BK vélemény III.10.). Ezen belül a büntetőeljárás elhúzódása nem pusztán időmúlást vagy hosszú eljárást jelent, hanem felelősségi kérdés is. A 2/2017. (II.10.) AB határozat nyomán kialakult gyakorlatnak megfelelően a törvényszék ezen nyomatékos enyhítő körülményt is helytállóan vette a vádlott javára figyelembe a Be. 564. § (4) bekezdés b) pontja szerint.

[23] A cselekmény elkövetése és elbírálása között eltelt és a legsúlyosabb bűncselekmény – költségvetési csalás büntette – büntetési tétel felső határát is meghaladó közel 11 évi időmúlás ellenére sem volt azonban indokolt a vádlottal szemben kiszabott

joghátrány lényeges enyhítése az okozott vagyoni hátrány kiemelkedő mértékére, illetve az üzletszerű és a folytatólagos elkövetésre tekintettel. Emellett a vádlott személyének társadalomra veszélyességének mértéke is igen magas a büntetett előélete, a büntetőeljárások hatálya és a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatti elkövetés miatt. Az időmúlás és a vádlott ténybeli, részben bűnösségét is beismerő vallomása sem ellensúlyozza a felülbírált cselekmény kétségbevonhatatlanul kiemelkedő tárgyi súlyát.

[24] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által kiszabott 7 év 4 hónap tartamú szabadságvesztés nem túl szigorú joghátrány, ezért annak enyhítése szóba sem jöhetett. A közügyektől eltiltás mellékbüntetés és a foglalkozástól eltiltás büntetés is mindenben törvényes. E büntetések lényeges enyhítése sem volt indokolt.

[25] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjára, az alapeljárásban kiszabott és letöltött szabadságvesztés beszámítására, valamint a bűnügyi költség viselésére vonatkozó, az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezések is megfelelnek a törvénynek, csupán az alapeljárásban kiszabott és végrehajtott szabadságvesztés beszámításával érintett időtartam pontos megjelölése vált szükségessé.

[26] Az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyába tartozó további kérdések felülbírálata során megállapította a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, mikor a vádlottal szemben vagyonek Kobzás intézkedést nem alkalmazott (Be. 671. § 12. pont 2. fordulat).

[27] A Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja szerint vagyonek Kobzást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonra, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett.

[28] Vagyonszerzésnek tekintendő az is, ha a bűncselekmény a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze; az elkövető vagy más személy, illetve gazdasági társaság a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyont szerez a befizetés elmulasztásával, így a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyonek Kobzást kell elrendelni (Kúria 95/2011. BK vélemény III., BH2017.142.II.).

[29] A vagyonek Kobzást az erre irányuló indítvány hiányában is alkalmazni kell. Ha az elsőfokú bíróság a törvény ellenére elmulasztott rendelkezni a vagyonek Kobzásról, a másodfokú bíróság akkor is határozhat, ha a terhelt terhére nem jelentettek be fellebbezést (BH2017.142.I. és III.).

[30] Ebből következően a vagyonek Kobzás az így szerzett vagyon kapcsán nem mellőzhető. A Kúria 69/2008. BK vélemény I. pontja szerint a vagyonek Kobzás célja a bűnös úton elért vagyongyarapodás elvonása.

[31] A Kúria 95/2011. BK vélemény III. része a költségvetési csalás elkövetőivel szemben ad további iránymutatást. A költségvetési csalás elkövetőjével szemben akkor, ha a bűncselekménye költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze, a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyonek Kobzást kell elrendelni. A kétszeres elvonás tilalmára tekintettel, ha a kiesett bevétel megfizetésére, a jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény, illetve a jóváhagyott céltól eltérően felhasznált pénzeszközök visszafizetésére az annak kapcsán eljárni jogosult hatóság az elkövetőt vagy azt a gazdálkodó szervezetet, amelyik azzal gazdagodott, már kötelezte, nincs helye vagyonek Kobzás alkalmazásának.

[32] Jelen esetben irányadó tényállás szerint ilyen határozat meghozatalára nem került sor.

[33] Az ítéltábla a teljesség igénye véget jelzi: a Btk. 74. § (5) bekezdés c) pontjába 2022. március 1. napjával bekerült a bírói gyakorlat számára korábban megfogalmazott elvárás, amely szerint nem rendelhető el a vagyonek Kobzás az (1) bekezdés a) és d) pontja, vagy a (2) bekezdés szerinti vagyonra, ha azzal kapcsolatban a büntetőeljárás tárgyát képező bűncselekménnyel azonos tényállás miatt közigazgatási hatóság, állami adó- és vámhatóság végleges határozatában vagy közigazgatási perben a bíróság jogerős határozatában foglalt fizetési kötelezettséget állapított meg, a fizetési kötelezettség erejéig. Mindez az elkövetéskori Büntető Törvénykönyv alapján kialakult bírói gyakorlatnak is része volt.

[34] Az irányadó tényállás szerint a vádlott költségvetést károsító bűncselekményei a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függtek össze, cselekménye a költségvetési bevételt csökkentette. A tényállás [18] bekezdése szerint a vádlott a bankszámlákra érkező pénzből 91 878 625 forintot különböző gazdasági társaságok számlájára utalt tovább, illetve a fennmaradó pénzüsszeget a cég számláiról felvette, azaz a bűncselekmény útján megszerzett vagyonból 91 878 625 forinthez jutott hozzá, mely összeggel utóbb maga rendelkezett. Az irányadó tényállásban nincs olyan adat, amely szerint az adóhatóság vagy közigazgatási perben a bíróság fizetési kötelezettséget állapított volna meg a határozatában, ezért a vagyonek Kobzás nem volt mellőzhető. Ekként az ítéltábla a vádlottal szemben a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja alapján 91 878 625 forint erejéig vagyonek Kobzást rendelt el.

[35] A Be. 451. § (1) bekezdés c) és d) pontjai szerint ha a bíróság a határozatát tárgyaláson hozta meg, a határozat bevezető része tartalmazza a bírósági eljárás helyét, a bírósági eljárás formáját és azt, hogy az eljárás nyilvános volt-e, illetve a határozathozatal helyét és idejét. A Be. 561. § (1) bekezdése kimondja, hogy az ügydöntő határozat bevezető részében kell feltüntetni a tárgyalási napok megjelölését is.

[36] Ha az ügyben a folytatólagos tárgyalás során több tárgyalási határnap volt, ezek közül csak azon tárgyalási napok időpontjait kell feltüntetni, amelyeken érdemben folytatott a bíróság eljárást. Nem kell szerepeltetni azt a tárgyalási határnapot, amelyen a bíróság a tárgyalást megkezdeni nem tudta, vagy ahol nem történt az ügy érdemének előrevitelére alkalmas eljárási cselekmény.

[37] Tekintettel arra, hogy az elsőfokú ítélet bevezető részében feltüntetett tárgyalási napok közül a 2023. július 3-i napot a már fentebb kifejtettek okán meg nem történtnek kell tekinteni, illetve 2024. június 19. napján az ügy érdemének előbbrevitelére alkalmas eljárási cselekmény nem történt a büntetésvégrehajtási intézetben várható áramszünet okán (csupán kézbesítési ívek és az áramszünet miatti leállás tényét rögzítő feljegyzés ismertetésére került sor), ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet bevezető részéből ezen tárgyalási napokra történő utalást mellőzte.

[38] A bűncselekmények megnevezése során - ha nincs bűnhalmazat, nem többrendbeli a cselekmény - nem kell utalni arra, hogy a diszpozíció csak egyszer valósult meg, azaz az „1 rendbeli” kifejezés használata fölösleges [Kúria 61/2008. BK vélemény 4. a) pont]. Ennek okán vált szükségessé a vádlott bűnösségével érintett bűncselekmények esetén az 1 rendbeli megjelölés mellőzése.

[39] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a szükséges részben a Be. 606. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg a törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

[40] Az ítéltábla a vádlottal szemben az alapeljárásban kiszabott szabadságvesztésből az elsőfokú ítélet kihirdetését követően a mai napig végrehajtott időtartamnak a szabadságvesztésbe történő beszámításáról a Btk. 92/B. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

[41] Ellentétes döntés hiányában a másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs [Be. 615. § (2) bekezdés].

Debrecen, 2024. november 7.

Dr. Gömöri Olivér s.k.
a tanács elnöke

Dr. Répássy Árpádné dr. Német Laura s.k.
előadó bíró

Dr. Sörös László s.k.
bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 17.B.123/2023/68. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla jelen határozatában írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2024. november 7.

Dr. Gömöri Olivér s.k.
a tanács elnöke